

Ekološki dokumentarni film pod nazivom "Želudac zemlje" premijerno prikazan u Banjaluci

Životinjski otpad najveći problem

Film traje 58 minuta i govori o načinima na koji se u Bosni i Hercegovini tretira čvrsti otpad životinjskog porijekla koji je, ako se ne uništi na pravi način, izuzetno opasan po životnu sredinu i zdravlje ljudi

Darijo Čegar, NVO Spona, Drago Nedić, direktor Kancelarije za veterinarstvo BiH, Dr Predrag Tomić, v.d. direktor Fonda za zaštitu životne sredine RS

PIŠE: Nikolina Brnić, portparol Fonda za zaštitu životne sredine RS

Ekološki dokumentarni film pod nazivom "Želudac zemlje" premijerno je predstavljen 10. decembra 2010. godine u Domu omladine u Banjaluci. Film je realizovan u organizaciji nevladine organizacije "SPONA" iz Banjaluke, i finansijsku pomoć Fonda za zaštitu životne sredine Republike Srpske. Doprinos u samoj realizaciji projekta dala je Kancelarija za veterinarstvo Bosne i Hercegovine. Film traje 58 minuta i govori o načinima na koji se u Bosni i Hercegovini tretira čvrsti otpad životinjskog porijekla (klaonički otpad, uginule životinje i otpad dobijen preradom kože) koji je, ako se ne uništi na pravi način, izuzetno opasan po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Film je plod jednogodišnjeg istraživanja i poredi stanje u toj oblasti kod nas i u zemljama okruženja, konkretno u Hrvatskoj i Sloveniji.

- Nastojali smo da istražimo, informišemo i objasnimo na koji način se ta vrsta otpada tretirala u bivšoj Jugoslaviji i da pokažemo faktičko stanje danas u BiH te posljedice na tlo i vodu. To je jedinstven problem i objašnjavanjem jednog rješava se kompletna problematika, poručuju iz nevladine organizacije "SPONA".

Bosna i Hercegovina je pretežno agrarna zemlja, a stočarstvo (bilo u okviru poljoprivrednih kombinata ili porodičnih gazdinstava-domaćinstava) predstavlja značajnu privrednu granu. U stočarstvu, kao primarnoj grani uzgoja domaćih životinja, kao i u prerađivačkoj industriji, ogromne su količine životinjskog otpada, škarta.

Poznato je, naravno, da se dalje iskorišćavanje ili uklanjanje i uništavanje ovog otpada provodi u okviru određenih standarda. Nesavjesno tretiranje ovih materija može proizvesti ozbiljne posljedice po društvenu zajednicu (širenje zaraze neadekvatnim uklanjanjem, bacanjem u prirodu i na ovoj vrsti otpada neprilagođene deponije, zakopavanjem i sl., zatim trovanje dioksinima, furanima i drugim supstancama koje se u atmosferu emituju stihijskim i nestručnim paljenjem čvrstog životinjskog otpada.

Iz "Spone" poručuju da je namjera bila da se skrene pažnja na to kako se doživljava čvrsti životinjski otpad kod nas, te kako se ponašaju uzgajivači stoke u slučaju zaraze i mortaliteta životinja.

Druga strana istog pitanja je koje sistemske mogućnosti su ponuđene uzgajivačima u takvim slučajevima, postoje li jame grobnice i spaljivači u kojima bi ovaj toksični materijal bio zbrinut?

Još veći problem je tretman klaoničkog otpada i otpada iz prerađivačke industrije, ako ni zbog čega drugog onda zbog količine suvih materija koja svakodnevno ostane iza ovih industrija. A radi se o stotinama tona. Čvrsti otpad koji nastaje u klaonicama i procesu prerade mesa od ukupne količine ulazne sirovine čini 27 odsto do 55 odsto, zavisno od vrste životinje i stepena prerade.

Gdje to završava? Šta nalažu propisi?

Koje ustanove su nadležne za zbrinjavanje ove ogromne količine potencijalno opasnog materijala?

Ko prema propisima vrši nadzor nad njihovim radom i da li se u praksi uopšte istinski kontroliše ova ogromna produkcija čvrstog životinjskog otpada?

Nijedna lokalna zajednica u RS nema adekvatno riješen ovaj problem. U najvećoj mjeri stanovništvo i vlast nisu ni svjesni postojanja problema ili ga ne smatraju prioritetom,

stoga ne postoji namjera da se ubrzo nešto preduzme. U Federaciji BiH je situacija ista. Ono što donekle "izvlači" Federaciju je postojanje deponije u Kantonu Sarajevo, koja, ako ništa drugo barem adekvatno zbrinjava leševe umrlih životinja.

Takve, tzv. jame grobnice ne postoje u Republici Srpskoj, a o spaljivačima organskog otpada da ne govorimo. Takođe, ni zakonska legislativa nije do kraja zaokružena. Podzakonski akti, pravilnici koji bi konkretizovali Zakon o veterinarstvu u RS nisu doneseni. Veterinarski inspektori rade, takoreći, na osnovu slobodne procjene i autoriteta javnog službenika. Samoj prezentaciji projekta između ostalih uvaženih gostiju, prisustvovao je i v.d. direktora Fonda za zaštitu životne sredine RS, dr Predrag Tomić, koji je izrazio nadu da će se u narednom periodu sa velikom ozbiljnošću prići rješavanju ovog problema, jer je životinjski otpad jako veliki zagađivač životne sredine. On je pri tom naglasio da ne treba zanemariti ni ekonomsku korist koja bi proizašla iz iskorišćavanja životinjskog otpada, jer svi znamo da se bioenergija smatra gorivom budućnosti.

UČESNICI NA PREZENTACIJI PROJEKTA